

[Gert Petersen]

Vi kan stadig væk fra SF's side finde kritikpunkter. Men processen er kommet overraskende langt, og vi håber og tror, at den vil fortsætte. Når jeg bruger udtrykket »håber og tror«, hænger det sammen med, at en sådan proces uundgåeligt – det ser vi også – fremkalder store brydninger.

Demokratisering er livsnødvendig. Jeg er sikker på, at hvis den lykkes, så bliver slutresultatet ikke en svækkelse, men en styrkelse af det sovjetiske samfund i en ny skikkelse og form. For kun det samfund er livsdueligt, som har råd til konflikter, som kan leve med konflikter, og som på en måde også kan nære sig og blive stærkere igennem konflikter.

Pluralisme er ikke bare en god ting for menneskene, det er naturligvis det mest afgørende. Pluralisme, flerstemmighed, er også forudsætningen for, at et samfund for alvor kan leve og trives. Det gælder uden hensyn til, om den økonomiske orden er præget af socialistiske eller kapitalistiske principper.

Det er forstået i Ungarn, hvor der netop er taget nye skridt til sikring af pluralisme og menneskerettigheder, og jeg har en fornemmelse af, at det er forstået i Polen, hvor gårsdagens venner og fjender har sat sig sammen om det runde bord og efter alt at dømme kan komme til enighed om væsentlige skridt i retning af at sikre demokratiske grundrettigheder.

Nogle østeuropæiske lande stiller sig uden for denne proces. Det gælder især Tjekkoslovakiet, hvor den smålige formynderstat og dens arresthuse lever videre, og Rumænien, der er præget af ensretning, persondyrkelse, forarmelse og undertrykkelse.

Men krænkelser af menneskerettighederne i Europa angår ikke kun visse østeuropæiske lande. I nogle henseender er situationen i Tyrkiet lige så alvorlig, måske alvorligere. Her sløres billedet af flerpartisystemet. Der er flere partier. De er uenige. De diskuterer indbyrdes. Det er klart et fremskridt. Men det er altså også et vidnesbyrd om, at et flerpartisystem ikke er nogen garanti for overholdelse af menneskerettighederne.

Tyrkiske politikere, som måske troede dette og vendte tilbage som de to fagforeningsledere Kutlu og Sargin og mange andre, bl.a. fra Danmark, blev hurtigt belært om noget andet. De deler nu fangenskab med titusinder af andre politiske fanger, hvoraf 700 er dødsdømt.

Man skal mærke sig, at tyrkisk ret rummer ganske de samme paragraffer, som vi har kritiseret Sovjet for, og som nu er ved at forsvinde i Sovjetunionen. F.eks. er det i Tyrkiet strafbart at give oplysninger, der skader fædrelandets renommé, eller som undergraver den nationale stolthed, og det er paragraffer, der benyttes flittigt af domstolene.

SF beklager, at den anklage, som Europarådet rejste, senere er trukket tilbage i håb om forbedringer, som stort set er udeblevet. Vi mener, at der er al grund til at bringe Wien-mekanismen i anvendelse over for Tyrkiet.

Et særligt problem er de nationale mindretal. Mange stater nægter at anerkende, at de eksisterer. I Rumænien er tidligere tiders mindretalspolitik, der havde positive træk, opgivet til fordel for en »nationalisering«, der især rammer det store ungarske mindretal. I Bulgarien vil man ikke være ved, at der eksisterer et tyrkisk mindretal, og i Tyrkiet nægter man, at 10 millioner af landets indbyggere tilhører et andet folk med et andet præg og et helt andet sprog, nemlig det kurdiske. Ja, i loven har man forbudt brugen af det kurdiske sprog.

Fra SF's side fordømmer vi skarpt enhver national diskriminering, og vi hilser med tilfredshed, at Ungarn og andre lande har taget sagen op over for Rumænien. Vi anser situationen i Bulgarien for meget problematisk og er tilfredse med, at Europarådet arbejder med sagen.

Men også her savner vi et initiativ over for Tyrkiet, hvor man formentlig er gået længst, idet man altså har forbudt et meget stort mindretals sprog. Igen kommer Wien-mekanismen ind i billedet.

Helt uden sammenligning med Tyrkiet og visse Øststater og deres undertrykkelse synes jeg, at det bør nævnes, at der også er problemer i vores del af Europa. Jeg mener f.eks., at den langvarige danske isolationsfængsling er en slags psykisk tortur, en opfattelse, som deles af mange. Det er beskæmmende, at vi skal modtage klager fra De Forenede Nationers højkommisær over vores flygtningepolitik. Sagen med tamilerne, som er så stærkt fremme igen, var en skandale, og når vi med rette er optaget af familiesammenføring i andre lande, er det for dårligt, at det skal være et problem for flygtninge i vores land.

Også på vore breddegrader oplever vi noget fra tid til anden, der ligner misbrug af psykiatri.